

טשענאטאכאווער

Michał Jagielloński
Prakow
Sw. Anny 19

ער 20 גראשעז.

רעדאקציע און אדמיניסטראציע:

CZĘSTOCHOWA, ALEJA 6. TELEFON 22

טערין אינהאלט פון די פאגאטען איז די רעדאקציע גיטט פארשטאנדלעך.

רעדאקציע און אדמיניסטראציע:

ערשטע אלעז נר. 6. — טעלעפאן נר. 22-01

ערשיינט יעדע פרייטאג.

אנגאנסען-פרייז פאר א מילימעטער שורה:

סארין טעקסט 40 גראשעז

נאכין טעקסט 20 גראשעז

אין טעקסט 60 גראשעז.

די ערשטע און לעצטע זייט האלט א אנאנסען שפאלטען.

Częstochowa, Piątek 21 kwietnia 1939

ליכט-צינדען 6,28

פרייטאג פ' תוריש ב' אייר ומצורע תרצ"ט

קורצע ידיעות פון דער וואך.

א ריזע פון אייראפע קיין אמעריקא מיט 22 פאסאזשירען.

— צווישען די פאראייניגטע שטאטן טען און ניקאראגוא ווערען געפיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען בויען א נייעם קאנאל, וואס זאל פארמיידען דעם פאציפיק מיטן אטלאנטישען אקעאן.

— אנטשקאדע פון דייטשען קריגס-פלאט איז אגעשווימען אויף די שפא-נישע וואסערן, כדי אדורכצופיהרען מאנעווערעס. די עסקאדע וועט בעזונ-כען די פארטע פון שפאניען, פארטו-גאל, שפאניש מאראקא און סאנושער.

— אויפ'ן מיטלענדישען ים איז אדורכגעפיהרט געווארען א קאנצע-טרעניע און איבערגרופירונג פון ענ-גלישען און פראנצויזישען קריגס-פלאט. — א דעלעגאציע פון דער פערד-ראציע פון פוילישע יודען אין די פאראייניגטע שטאטן האט זיך פאר-געשטעלט פאר'ן פוילישען אמבאסא-דאר אין וואשינגטאן און איהם אויס-געדרוקט די גרייטקייט פון די פוילישע יודען אין אמעריקא צו קומען צו הילף אויף יעדען רוף פון דער פוילי-שער מלוכה.

— אין ארגענטינא איז ענטדעקט געווארען א שפאנצישע פון דייטשע-נאציס, וועלכע האבען געשטרעבט אב-צורייסען פון ארגענטינא די פראנצויז-פאסאנאניען. — לויט א פאררעדונג פון דאנצי-גער סענאט מוזען אלע דאנציגער איינוואוינער, אפילו אויסלענדישע בירגער, פארקויפן דער דאנציגער באנק אלע אויסלענדישע געלדער, גאלד און ווערט פארפירען. — קיין ווארשע איז געקומען מיט אנטפערעלען ווייזט דער שעה פון דער עסטאנישער ארמעע גענעראל-ליינער.

DO STANU
doskonałego doprowadza garderobę tylko największa w Polsce pralnia „STELLA” S-ka z o. o. w Częstochowie, Aleja Wolności Nr. 3.— Filie w większych miastach Polski.

Podziękowanie.
Czcigodnemu
Dr. Feliksowi Nowakowi
za troskliwą opiekę w czasie choroby
pani Chłop serdeczne „Bóg Zapłać” wy-
raża
R. Grynbaumowa

FABRYKARNIA, i PRALNIA CHEMICZNA „KRYSZTAŁ”
ul. Berka Joselewicza 2
i Warszawska 37.
מאכט בעקאנט, אז איזט ווערט געהאטען מיט א הערליכען שפיגל-גלאזן, וואס איז נאך ביי איזט אין טשענסטאכאוו נישט געווען. כדי צו איבערצייגען וועגען דעם די קונסטלעכע האפען מיר פערפליגערט די פרייזען:
א קאלנער מיט א הערליכען גלאזן 12 גר.
א העמד — — — 40

אויך זענען פערפליגערט געווארען די פרייזען אויף בעיסט וואסען און פארבען. מלעקען ווערען ארויסגענומען אויפ'ן גאס. ספעציאליטעט: פארבען לעדערנע קורטקעס

Promek oil BOLU GŁOWY
DŁA DOROSŁYCH ZE ZŁOŻY
KOWALSKINA
KROJE SIĘ DŁONIE
PRZY PRZEZIEBIENIU GRYPY i KATARZE

Z intencji zasłubin p. GENI KOŻUSZNIKÓWNY z p. HENRYKIEM FROCHWAJGIEM życzą Nowożeńcom szczęścia i Rodzicom pociechy
MARKUSOWIE GELBER.

World-Radio
Świat w domu...
Odbiornik radiowy otwiera okno na świat; sprowadza gwar całego świata i harmonię dźwięków pod dach Waszego domu. Nasz system ratalny umożliwia każdemu kupno aparatu. Prowadzimy jedynie wyroby czołowych firm krajowych i zagranicznych
Już mamy na składzie najnowszy odbiornik krajowy za zł. 136.
WORLD-RADIO
Spółka Komandytowa
N. M. Panny 24, w podwórzu.
tel. 25-75.

Pracownia Futer
M. OBERMAN
Częstochowa
PIŁSUDSKIEGO 7.
מיר געמען אן איינצופעקלען פוטערס אויף דעם זומער-סעזאן און מיר רייניגען די פוטערס מיט א ספעציעלען אפאראט.

Kantor wymiany i loterii J. WEKSLER
Częstochowa, Aleja 6. Tel. 11-55.
נעמט אן איינשרייבונגען אויף די:
5% הלוואה פאר לויט-סערטיפיקאט
ווי אויך
3% באנעס אויף לויט-סערטיפיקאט

אכשוונג עלטערן!
דער קאממעט פון דער „בנה-שולע” איז טשענסטאכאוו אין לאקאל פון „מזרח י” אלעז 10, מאכט בעקאנט אלע עלטערן, אז עס איז געווען רען פערגרעסערט פון חודש אייר ד. י. סיי דער לעהרער-פערסאנאל מיט קוואליפיקאציע לעהרער פערזאנאל, סיי דער לעהר-פראגראם און עס וועט געלערנט ווערען: חומש רש”י, מסוק, גמרא, דינים, העברעאיש, יודישע גע-שיכטע, און פאלעסטינאנאליע מיט א שטרענג
רעליגיעז-נאציאנאלער ערציהונג
צו א”ב קינדער און עברי איז אנגאזשירט געווארען א גוסער פערזאנאל א ספעציאליסט אויף דעם געבייט.
עס ווערען אנגענומען שילער און שילערעס טעגליך פון 9 פרי ביז 6 נ.מ. פ. ס. די קינדער, וועלכע בעזוכען די פארושעכע שולען און גויטיגען ויך אין הילף ביי די לעקציעס, וועלען עס בעקומען אין יבנה אומויט.
פערזאנלעכע פון „בנה-שולע, אלעז 10.

מיר נעמען אנטייל אין צער פון אונזער מיטאבייטער ה' עזיל סרעברניץ צום טויט פון זיין ליבען פאטער
הירש
נ”ע
און דריקען אויס דעם טיעפסטען מיטגעפיהל.
טעכנישער פערסאנאל
פון דער פירמע „אלטמאן

די אקציע מוז סוחרים און מאבריקאנטען - מעראייז - למובת דער לופט - שוץ - הלוואה

פרייטאג, דעם 14-טען ד. ה. ת. איז געשעצטן געווארען ביי אונזער מעראייז א פראפאגאנדע-קאמיטעט פאר דער לופט-שוץ-הלוואה. דער קאמיטעט האט זיך פערזאנלעך מיט דער אקציע צו פארלאנגט דעם סובסעקוויזע צו דער הלוואה אויפ'ן שטח פון די בראנזשען-סעקציעס ווי אויך צווישען סוחר'טום און יידישען אינדוסטריע אין טשעכאסלאווא. דער קאמיטעט האט ארויסגעגעבן צו די יודישע אינדוסטריעלער און סוחרים א'איי'פ'ר, רופענדיג מאסעס-ווייז צו צייכענען די הלוואה. דעם 23-טען אפריל ה. 5 א זייער נאכמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון מעראייז אויף אלע וואלענטשטי 3-5 א גרויסע פערזאנלעכע פון די יודישע אינדוסטריעלער און סוחרים געווינדעט דער פראגע פון סובסעקוויזען די לופט-שוץ-הלוואה. אינ'ם פראפאגאנדע-קאמיטעט פאר

די אינערליכע הלוואה פאר דער לופט - מערטיידיגונג און דער אנטייל מוז ארטיגען קליינהענדלער - מערבאנר

די דורך דער רעגירונג פראקלאמירטע אינערליכע הלוואה אויף לופט-פער-טיידיגונגס-צוועקען האט ארויסגעווען א גרויסע פערזאנלעכע רעאקציע צווישען די ארטיגע קליינהענדלער-מאסעס. די אקציע ווערט שטארק אונטערשטיצט דורך דער קליינהענדלער-ארגאניזאציע, וועלכע אינטערעסירט זיך פאר'ן ער-פאלג פון דער אקציע. צו דעם צוועק איז געשאפען געווא-רען א גרעסערע פראפאגאנדע-קאמיטעט מיט דער פערזאנלעכע פון דער אקציע-לונג אין דער שטיף, וועלכע רופט פערזאנלעכע פון אלע סעקציעס און צווישען פון האנדל און קליינ-אינדוס-טריע. זונטאג, דעם 16 אפריל ה. ת. איז אין "מפג" וואו פארענקומען א מאסעס-פערזאנלעכע, אין וועלכער עס האבען אנטייל גענומען עטליכע הונדערט קליינהענדלער. נאך די רעפערענצן פון פערזענלעכע אדאלף עפשטיין, דירעקטאר מאנעטא, וויצע-פרעזענט פריערמער און פערזאנלעכע מיטגליד מ. פישאק האט די פערזאנלעכע ארגאניזאציע א רעאלי-ציע.

די פערזאנלעכע דעם 16-טען ד. ת. דעטאליסטען קליינהענדלער, ארגאניזירט ביי דער ארטיגער אבטיילונג, נאכ'ן אויסהערען די רעפערענצן וועגען דער סובסעקוויזע פון דער אינערליכער

א מחלוקה לשם שמים...

עד כאן פון דעם, וואס ס'איז גע-ווען ביז איצט. ערשט וועלען מיר אויסהיבען דעם פארהאנג און זעהען וואס עס שוהט זיך אויפ'ן ישיבה-גע-ביעס אין איצטיגען מאמענט. מיר זאגען באלד אין אנהויב, אז קיין גענויע אפשאצונג וועלען מיר נישט קאנען געבען, נישט האבענדיג דעם גאנצען מאטעריאל פון ישיבות-שטאנד אין ווילען. מיר וועלען זיך נאך מווען בענגענען מיט דעם, וואס מיר האבען געוועזען די וואך און פון דעם קאנפליקט, וואס איז אויף דעם געביעס פארנעקומען, וועלען מיר זיך קאנען מאכען א חשירה, ווי אזוי אונ-זער דור איז מקדש שם שמים צוליב דער הייליגער תורה.

מיר וועלען נישט רעדען וועגען גאנץ ווילען, נאר בלויז וועגען טשעכא-סלאווא און דאס וועט שוין אויך לויט אונזער מיינונג זיין די והותר. אין ק"ק טשעכאסלאווא זענען היינט צו טאג פערזאנלעכע עטליכע ישיבות. זאל מען זאגען, מחויקי הדת, וואו ס'לערנען אריינע און געמיטעלטע קי-נדר, דאן די בית המדרש בחורים (וואו זיי לערנען) איז אפילו נישט געוואוסט, נאר מסתמא לערנען זיי דאך ערגיץ... דאן איז דא א ישיבה מיט'ן נאמען "שפתי צדיק", א בית-יעקב-ישיבה, וואו מען לערנט יודישע מיידלעך דאווענען און מען בעקענט זיי מיט די עיקרים פון דער יודישער רעליגיע, עסיק און מארגל, און עס איז אויך פערזאנלעך א ישיבה מיט'ן וואויל-קלינגענדיגן נא-מען, "כתר תורה", די קרוין פון דער תורה.

דאכט זיך, אז אויף אזע שטאנדט ווי טשעכאסלאווא, זענען אזא ביסעל ישיבות גענוג. הלאזי וואלעטען די שוין-עקזיסטירענדע גוט פראספערירט. זע-נען מיר דאך אבער יודען, אז אלץ איז צו וועגן, זענען נאך געקומען מעזריטשער משולחים און אה וועה, זיי ווילען נאך דאס טשעכאסלאווא מוכה זיין מיט נאך א ישיבה. קיין געלט, זאגען זיי, ווילען זיי נישט. אלא וואס דען זיי ווילען תורה, זאל מען מעהר לערנען תורה און יראת שמים.

וואלט עס דאך געווען גוט, ווארום וועמען ארעט עס, וואס צו די אלע ישיבות, וואס זענען שוין דא וועט צו-קומען נאך א ישיבה מיט'ן נאמען "בית יוסף", בית יעקב" מעג זיין, זאל אויך זיין, בית יוסף", בעשעטה אבער נישט דערהיף די "קיוו" פון

ווער ווייט דען דאס נישט וועגען דעם מסירות נפש, וואס יודען אפערירן אויפ'ן מזבח פון זייער רעליגיע. מיט טאנץ און פרייז זענען אונזערע על-טערן אויף די שייסערהויפטנס געזאג-ען, כדי מקדש צו זיין את השם ברבים לכבוד דער הייליגער תורה אין איהרע געבעטען. דאמאלס, ווען דער שונא האט צו-שטערט אונזער פאליטישע זעלבסט-שטענדיגקייט, אונז פערשטייבן פון לאנד, איז ר' יוחנן בן זכאי געלונגען אויסצופארען ביים רוימישען בעזוויי-גער יבנה והכמה, אז מען זאל אונז דערווייבען צו לערנען תורה, גרינדען ישיבות און זיך פערטייענען אין דער חכמה פון דער אייביגער תורה און צו דערנען איהרע סודות.

אין משך פון יארהרען און דורות הא-בען די בייזע שונאים אויך אונז גע-וואלט דעם גייסטיגען צענטער איוועק-רויבען און אונזער דערהונגען פון די גרעסטע פיינדיגונגען צו כלות הנפש, האט מען אונז געוואלט אפשאמירן. די יודישע געשיכטע איז רייך מיט מאטריער-דערצעהלונגען, ווי אזוי מען האט זיך בעהאלטען אין היילען גאנ-צע יארהרען, אגענעזאגט זיך פון גויסטי-סטען און געלערנט די הייליגע תורה. טייערער יודען זענען געגאנגען אויף שייסערהויפטנס איבער א קצו של יוד כדי נישט אפצווייכען אויף א נקודה פון תורה שבכתב ובעל פה. אס דאס דאזיגע שנירעלע ציהט זיך צו היום הזה, נישט קוקענדיג אויף אלע נזירות רעות, וואס מען שוהט אן יודען, זענען געגרינדעט געווארען און עקזיסטירען ישיבות בכל ארבע מנות העולם, וואו טויזענדער ישיבה-בחורים לערנען תורה.

די ישיבות ווערען נישט גאר וועני-גער, נאר פערקעהרט זיי מעהרען זיך פון יאהר צו יאהר און פון טאג צו טאג. אמת, זיי ווערען אפטייעלע מא-דערניזירט, אנשטאט אין היילען אדער אין נישט-היגענישע בית המדרש'ן מאכט מען פאר די תורה-צענטערען ריווע-פרעמיענע געביידעס (לובלינער ישיבה) א. א. וו.

בעלד א מאסין-געוועהר פאר דער ארמע. מיר פאדערן אויף אלע קליינהענד-לעד מאסענווייז זיך צו בעטייליגען אין דער סובסעקוויזע, וועלכע ווערט אנגענומען דורך דער פערזאנלעכע פון אונזער סעקרעטאריאט.

פרייהלינג...

דעריבער רעדען וועגען אנדערע ענינים און איך וועל אייך טאקי באלד דערצעהלען וועגען היימישע מעשות, אדרבה, דערצעהלען - בין איך ניי-גרייג. איך בין געקומען זיך מיט אייך געקאכטע וועגען דאסעלע ענינים - קוקט מיין אן מיין שכן - איך ווייט נישט, וואו איך זאל היי יאהר פארהערן מיט מיין בני-בית. אס איז שוין פרייהלינג - זאגט ווייטער מיין שכן - און מיר האבען נאך נישט בעשלאסען וואו צו פארהערן.

פארהערן קיין בלאקאוויט - עצה איך מיין שכן - אס איז עס נאהנט פון דער שטאט און אפילו, ווען ס'וועט חס ושלום עפ"ש געשעהן, קען מען באלד צולויפען אין שטאט אייין, אפילו צו פיס. - ווען איהר גיס מיר א דירה פאר בחנם מיט אומזיפטע קעסט, וואלט איך אין בלאקאוויט אויך נישט געפא-רען - ענטפערט מיר מיין שכן מיט א נעביזער - ווייל גאכדעם, וואס ס'איז פארנעקומען פאראפארהערן מיט די בייזע אפאלען אויף יודען, וויל איך דאס נישט פארהערן און נישט בלויז איך, נאר ווען טשעכאסלאווא יודען וואלטען אין זיך געהאט א שטי-קולע ווירדע, וואלט דאס גענייגט נישט געפארען פארהערן. זאל מען זיי אויס-לערנען די בלאקאוויטער גאטפאדאשעס אז זיי דארפען וויסען נישט בלויז צו נעמען יודיש געלד, נאר אויך אגהי-טען די ארגונג. - ווייטט איהר אדער, זאג איך צו מיין שכן, אז אין בלאקאוויט האבען

דער תורה, ד. ה. די, כתר תורה-ישיבה.

וואס קען זיי אייגענטליך שארען, אז עס וועט נאך זיין א ישיבה ווייסען מיר פראקטעש, בשר ודם נישט, נאר זיי גופא ווייסען מסתמא יא. והראיה זיי זענען געגאנגען אויף קידוש השם און נישט דערלאזט, אז מען זאל אפילו רעדען וועגען אוא ישיבה.

שבת איז דאס געווען. די משולחים פון, בית יוסף" האבען ארויסגעקומען א הרשאה פון ראבינאט און דער קהלה צו האלטען שבת נאכמיטאג א דרשה אין דער שטאט-שוהל, כדי מערער צו זיין דאס ביסעל טשעכאסלאווא יו-דען און גלייכצייטיג זיי אויפקלערען דעם פראגעס פון דער ישיבה. ווייל, ווי די פיהרער פון, מחויקי הדת" וואו, כתר תורה" האבען דאס דערהערט ויחגרו, האבען זיי זיך אגענוגט די לענדען און ארגאניזירטערהייט איז מען אוועק אין דער שוהל, און באלד ווי דער בית יוסף'ליק האט אגענויגען צו רעדען איז געווארען א רעס, א געטו-מל, מען האט געקלאפט אין די בענק, געריסען זיך אויפ'ן קול, געווינדעט און געשלאסען און צום און דעם רעדנער נישט געלאזט קומען צום ווארט.

די פראקטעש שווער, יודען, האבען נישט פערשטאנען, וואס דא שוהט זיך און א סך האבען זיך געפרענט: וואו איז דאס געהערט געווארען, אז חסידישע יודען זאלען נישט לעזען רעדען וועגען א פראגע, וואס האט די אויפגאבע מפרץ תורה צו זיין ברבים. דאן האט די יודען געזאגט: דערס, אויב מען האט שוין יא צווי-שען זיך א סכסוך, דאן קומט מען אין א שוהל, וואס דאס איז ביי גע-וועהליכע יודען (נישט קיין חסידים) א מקדש מעס און מען איז מחלל השם? דאס פאסט אפשר אין א שטיבעל אבער נישט אין א שוהל אין א מקום קדוש, דערמיט - סענה'ן ווייטער די יודען ווי פראקטעש די בעלי בתים זע-נען) - שווען דאך די חסידים מולול זיין די תורה און נישט מקדש זיין.

אונזערע, כתר תורה" חסידים לאכען אבער פון אפאלעטע סענות. עס האט-עלט זיך דאך נישט חלילה צוליב קאנקורענץ... דאס איז דאך געווען א מחלוקה לשם שמים... אונזערע זייערע זענען געגאנגען אויף קידוש השם און אויך אונזערע היינטיגע תלמידי חכמים קעמפען מיט מסירות נפש פאר דער הייליגער תורה והראיה, די מעשה וואס איך האב אייך דערצעהלט, איז אויך א מחלוקה לשם שמים.

שמעלקע

טער - פיהר איך צוריק ארויף דאס געשפרעך אויף א פאליטישער טעמא. - עס איז נישט אמת - איז מיט מיר נישט מסכים מיין שכן - נאך דער טעלעגראמע, וואס רווועלט האט געשיקט צו היסלער'ן און מוסאליין'ן הויפט זיך אן פרייהלינג, ווערט דער שווערער בלייבענער וואלקען אגענערי-ניגט. יעצט זעהען מיר וואו מיר האל-טען אין רער וועלט, פון איין זייט שטעהען די אגרעסיע מלוכות, וועלכע ווילען די וועלט פערזאנלעך און א בארג אש און פון דער צווייטער זייט שטעהען די דעמאקראטישע מלוכות, וועלכע ווילען, אז די וועלט זאל זיך לעבען רוהיג און צופרידען. עס איז א קאמף פון צוויי בחות - פערזענדיג זיין געשפרעך מיין שכן - פון ווינטער און פרייהלינג. רווועלט איז דער אונזערער פון פרייהלינג אויף דער וועלט און היסלער - פון ווינטער, זאל מען האפען, אז כחש איצט, איז נאך דאס וועטער נישט רייך, שווארצע בייזע ווינטען יאגענען אן א קעלט, אזוי אז מען שוירערט אין די ציינער, וועט אבער דער מילדער פרייהלינג דאך גובר זיין, און עס איז נאנט דער טאג, ווען דער פרייהלינג וועט זיין דער בעל-הבית איבער אונ-זער לעבען.

- הלאזי - זאג איך מיט א זיפץ - ס'וואלט שוין טאקי געווען די העכ-סטע צייט, אז נאכ'ן שווערען ווינטער, וואס מיר יודען האבען אדורכגעלעבט, זאל שוין קומען דער אמת'ער פריה-לינג...

טמאל

ד. א. מוקדוני

שונאים וועט מען נישט געווינען און פריינד קען מען פערלירען

ווי נאך מיר זענען אריין אין סוף פון דעם פערטן טאג פון יארהונדערט, אין דער וועלט פאליטיק, ווי א פאלק און נישט ווי א צעשטויפטע מאסע, וואס זוכט הסוים ביי פערשער דורך שטיל-ליים. האבען מיר זיך גענומען צו זוכען פריינד און פערבינדעטע צווישען פערשידענע פעלקער אין די לענדער, אין וועלכע דער גורל האט אונז פערטראפן.

עס איז טיפף קלאר געווארען, אז אין אונזער גלות-דיגער לאגע, קענען מיר נישט זיין אינאליים אין אונזער פאליטיק. מיר מוזען זיך כסדר אויף עמיצען אנטפארען. מיר מוזען כסדר אויסזוכען פריינד צווישען די פערשידענע גרופירונגען, פריינד, וואס זייערע פאליטישע אנטוואונגען זענען ליבע-ראל, פראגרעסיוו און ראדיקאל.

מיר האבען קלאר איינגעזעהען, אז מיר קענען לעבען פריי און זיכער ווי א פאלק נאך אין א פראגרעסיווער וועלט.

דער דרייטער-פראצעס איז געווען דער ערשטער גרויסער געוואלד צווישען די פראגרעסיווע און די רע-אקציאנערע פאליטישע גרופירונגען אין פראנקרייך, ארום א יודישער פראגע. צום ערשטען מאל האבען זיך ארגיניזירט צוויי שארפע געגנערשע פאליטישע צדדים אין א לאנד ארום א יודישער פראגע: די פראגרעסיווע גרו-פירונג, וואס האט געמאכט יושר און גלייכערעכטיגונג פאר יודען און א רעאקציאנערע גרופירונג, וואס האט געשטרעבט דורך א מאס'סן בלבול אויף א יודישען אפיציר אין דער פראנצויזישער ארמיע צו פערשווארן צען יודען דאס פנים און שאפען א באדען פאר פערפאלגונג און אנטרעכ-טונג פון יודען אין פראנקרייך.

דא האבען מיר דערוועהן בולט און קלאר ווער עס קענען זיין אונ-זערע פערבינדעטע און אונזערע פריינד אין דעם קאמף פאר אונזערע גלייכע רעכט אין דער וועלט.

און ס'איז אונז ווייטער קלאר גע-ווארען, אז די פערבינדונג קען נישט און טאר נישט זיין א פלאטאנישע, מיר מוזען ווערען מיטקעמער. מיר מוזען ווערען אזוי צו זאגען, פאליטישע געזאמען אין די דאזיגע גרופירונגען. מיר קענען נישט בלייבען פאסיוו און סטראלען זיך אין גאנצען אויף די פערמדע פאליטישע גרופירונגען. מיר קענען אויך נישט בלייבען אין אונזער איבערליי יודיש לעבען רעאק-ציאנער, אדער כתם פאליטיש פארעווי-דיג און קומען צו די פראגרעסיווע פאליטישע גרופירונגען מיט פאדערונג-גען זיי זאלען זיך איינשטעלען פאר אונז און אויסקעמפען פאר אונז גלייכ-פערעכטיגונג.

מיר מוזען קעמפען מיט די דאזיגע פראגרעסיווע גרופירונגען וויסן ביי וויסן.

אין אונזער איבערליי יודיש לעבען איז ממש איבערגעשאפען געווארען פאליטיש און פעזליכעמאליק.

אויף דער יודישער, שטילער, דער-שראקענער אויף אונטערשטייגער גאס האבען זיך געוויזען יודישע קעמפער, יו-דישע פאליטישע פראגרעסיווע גרופי-רונגען פון פערשידענע שטייגונגען.

די לאגיק, די טיפף ערליכקייט פון די מאסען האבען נישט געקענט דער-לאזען קיין דאפעלטע פאליטישע בוכ-האלטערע-אין דער היים זאל מען זיך רעאקציאנערען אין דער אויסער-ליכער וועלט זאל מען זיך חבר'ן מיט די פראגרעסיווע פאליטישע גרופי-רונגען.

ס'איז געווען א גרויסע און וואונ-רעליכע צייט!

א פאלק האט דערוועהן מיט אפגע-אויגען זיין לאגע אין דער וועלט, א פאלק האט מיט אפגען אויגען דער-זעהן זיינע פערבינדעטע און פריינד אין דעם גרויסען קאמף, וואס איהם שטעהט פאר.

און דאס דאזיגע פאלק האט זיך אליין איבערגעשאפען. עס האט זיך געשטעלט אין די רייען פון די פראג-רעסיווע גרופירונגען און זיך אריינגעווארפען מיט ברען אין קאמף פאר א בעסערער, שטערער און מענטלי-

ווייל מיר זענען פאר איהם שמירעכץ פאר די רעדער פון זיין פאליטיק. דער שונא וויל אונז נישט, נישט קיין שווארצען און נישט קיין רויטען. ער וויל אונז אינגאנצען נישט, מיר וועלען קיינמאל קיין חן נישט געפינען אין זיינע אויגען, מענען מיר איהם אפילו איבערשטייגען אין שווארצקייט. און מיר קענען פערלירען אונזערע פריינד און פערבינדעטע.

זיי זענען נישט אויף אייביג בע-זייטיגס געווארען. ניין, עס איז א צייטווייליגע בעזייטיגונג. זיי וועלען קומען צו זיך און וועלען ווייטער פער-געמען זייער ארט אין לעבען.

פאר דעם נאכגען די רעאקציאנערען גופא, זיי גרייטען דעם צוריקקעהר פון די פראגרעסיווע פאליטישע גרו-פירונגען, זיי גרייטען איהם צו מיט זייער געזונט, מיט זייער גרויזאמקייט, מיט זייער בלוט דורשטיגקייט און מיט זייער פערקעכטען דאס פאלק.

די וועלט האט שוין איבערגעלעבט דיקטאטארס פון כל המינים, דעסאטען פון כל המינים, און שווארצע צאנדעס פון כל המינים.

עס איז א צייטווייליגע צוריקפאל אין חושך. עס איז א שטארק פון דער בלוטיגער מלחמה, אין וועלכער די וועלט האט זיך פערפאלגטערט.

נישט מער! די הימלען זענען נישט אויף איי-ביג פערצויגען מיט געזיכטע, שווארצע וואלקענס ניין, די זון וועט ארויסקו-מען סוף כל סוף און וועט מאכען א סוף צום חושך.

און אין דער איצטיגער געהלע קענען מיר פערלירען אונזערע אמת'ע פריינד און דעם שונא נישט געווינען.

און זאל אין דער איצטיגער געהלע נישט צעשטערט ווערען וואס מיר הא-בען געבויט מיט אזוי פילע מיה און אזוי פילע קרבנות.

זאל נישט צעשטערט ווערען אונזער פריינדשאפט מיט די טראגרעסיווע פא-ליטישע גרופירונגען און זאלען נישט אויסגעלישען ווערען אונזערע האפ-נוגען אויף א בעסערען און שטארקען מארגען, וואס מיר האבען געצאנדע אין יודישע הערצער.

וואס געהערט, וואס געוועהן.

מיר מוזען קעמפען פאר אונזערע רעכט.

עס פעהל'ט אונז טאקע נישט מער נאך וואהלען צום שטאדט-ראט. מיט אלעם איז מען שוין אויסגעזארגט, טא-מארוואס זיך נישט א ביסלע א שפילע טהון מיט וועהלעכען?

אמאל, אין די אלטע צייטען (כאטש דאס איז געווען ערשט מיט עטליכע יאהר צוריק, נאך אזוי ווי די וועלט האט זיך פון דאמאלס אן א ריק גע-טהון מיט עטליכע הונדערט יאהר צו-ריק, אז מען עס אנדערש אלטע ציי-טען...), איז וואהלען געווען אנפאנג, סיי פון פאליטישען שטאנדפונקט, סיי פון נאציאנאלען.

היינט אבער זענען וואהלען נישט מער ווי אנפאל, אי-בערהויפט פאר אונז יודען איז עס א פאלג.

די סטרא אחרא נוצט אויט אזא וואהל-קאמף אונז צו בעשמוצען. זיי-ער גאנצער וואהל-קאמף איז נאך גע-ווינדעט אונז, יודען, צו מאכען צו שאנד און שפאט. עס געהט נישט אזוי אין צייעל, וויפיל מאנדאטען זיי וועלען האבען, נאך אין מיטעל. און דער מיטעל איז צו פיהרען א העסלי-כען קאמף געגען יודען.

וואלען מיר מיט פערגעניגען מוחל געווען די גאנצע וואהלען, זאל בליי-בען אזוי ווי ס'איז געווען אין פטור. מיר האבען גענוג צרות, ווען ס'קומט אזילא נישט פאר קיין וואהלען. דא-רפון מיר זיך אליין נעמען א קלאפאס אויפ'ן קאפ איז אבער די מעשה, וואס מען פרעגט אונז נישט, צי מען מען זאל מאכען וואהלען, נאך מען שטעלט אונז פאר א געשעהענעס פאקט, מען בעשטימט וואהלען צום שטאדט-ראט און פערטיג.

דער יודישער קנז אין פוילען, וועלכער לעקט לעצטענס נישט קיין האניג צוליבע דער אנטיסעמיטישער כוואליע, וועלכע שפראצט ארויס פון אלע קוואלען, מוז אין די אנגעווא-רענע וואהלען נעמען אנטווייל און גאדא אנאקטיווען. און דאס דערפאר, ווייל אונזערע פייניגער וואלען גע-קען —

דאך פון אבער ווארענען און ווע-רעאקציע איז אונזער בלוטיגער שונא!

דעם שונא וועלען מיר קיינמאל נישט פערוואנדלען אין א פריינד, דער שונא וועט בלייבען אונזער שונא.

מיט 118 יאהר צוריק

א וויכטיגער יודישער האנדווערקער-דאקומענט

פון י. רעדלעס

מיר האבען פאר זיך א דאקומענט, וואס געפינט זיך ביוין היינטיגען טאג אין דער שטאדט יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע, וועלכער איז אכצעהן יאהר צוריק, דאס איז אונז ארשטע טאג פון דער יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע אין שטאדט. נ. חברה הייטס, וואס איז געשאפען געווארען אין יאהר 1821 און זעהט פאר פאליטעניע תקנות, לויט וועלכע די יודישע האנדווערקער דארפען זיך ריכטען ביי דער ארבייט, אין זייער לעבען א.א.וו. דער סטאטוס איז געשריבען:

ב'פ'ה'י'ת' מיר לויבען גאט פאר די וואונדערליכע גאנצע, וואס ער טהוט פאר אונז פאלק ישראל און גיט אונז צו ערצאמלונג אין די אויגען פון קעניג מיט זיינע הערען פון לאנד, מיר געפינען א'ג'בריה אין זיינע לע-דער אויך מיר דאס קליינע צווייגעלע מיט דער קליינער צאהל מענטשען ווע-לען אויך זיין ווי אנדערע געמיינדעס, צו געהן אין ריכטיגען וועג, וואס איז געפאלען פאר גאט און מענטשן. דע-ריבער האבען מיר אונטערגעשריבענע בעווייליגט צו גרינדען א חברה הייטס אין יעדען שבת זאלען ווערען גע-לייענט זיבען עליות אויסער מפטיר אין הייליגען ספר תורה כדת ישראל און די רעכט פון דער חברה און איהר אנהאלט בעציהט זיך אויף פאלגענדע תקנות:

יעדער מיטגליד מוז געבען יעדע וואך צוויי פוילישע גראשען. דאס ווערט צוואנציגנעמען יעדען פרייטאג ערב שבת קודש.

יעדער ארבייטער, וואס ארבייט ביי א מיסטער מוז געבען פון זיין אר-בייטס לויט אין דער חברה אריין איין גראשען פון יעדען גילדען.

דער מיסטער, וואס דינגט א גע-זעל מוז מאכען א געשריפט ביים רב דפה דערמיט, אז מען זאל וויסען גע-זעלען מיט זיך א דאקומענט, וואס געפינט זיך ביוין היינטיגען טאג אין דער שטאדט יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע, וועלכער איז אכצעהן יאהר צוריק, דאס איז אונז ארשטע טאג פון דער יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע אין שטאדט. נ. חברה הייטס, וואס איז געשאפען געווארען אין יאהר 1821 און זעהט פאר פאליטעניע תקנות, לויט וועלכע די יודישע האנדווערקער דארפען זיך ריכטען ביי דער ארבייט, אין זייער לעבען א.א.וו. דער סטאטוס איז געשריבען:

ב'פ'ה'י'ת' מיר לויבען גאט פאר די וואונדערליכע גאנצע, וואס ער טהוט פאר אונז פאלק ישראל און גיט אונז צו ערצאמלונג אין די אויגען פון קעניג מיט זיינע הערען פון לאנד, מיר געפינען א'ג'בריה אין זיינע לע-דער אויך מיר דאס קליינע צווייגעלע מיט דער קליינער צאהל מענטשען ווע-לען אויך זיין ווי אנדערע געמיינדעס, צו געהן אין ריכטיגען וועג, וואס איז געפאלען פאר גאט און מענטשן. דע-ריבער האבען מיר אונטערגעשריבענע בעווייליגט צו גרינדען א חברה הייטס אין יעדען שבת זאלען ווערען גע-לייענט זיבען עליות אויסער מפטיר אין הייליגען ספר תורה כדת ישראל און די רעכט פון דער חברה און איהר אנהאלט בעציהט זיך אויף פאלגענדע תקנות:

יעדער מיטגליד מוז געבען יעדע וואך צוויי פוילישע גראשען. דאס ווערט צוואנציגנעמען יעדען פרייטאג ערב שבת קודש.

יעדער ארבייטער, וואס ארבייט ביי א מיסטער מוז געבען פון זיין אר-בייטס לויט אין דער חברה אריין איין גראשען פון יעדען גילדען.

דער מיסטער, וואס דינגט א גע-זעל מוז מאכען א געשריפט ביים רב דפה דערמיט, אז מען זאל וויסען גע-זעלען מיט זיך א דאקומענט, וואס געפינט זיך ביוין היינטיגען טאג אין דער שטאדט יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע, וועלכער איז אכצעהן יאהר צוריק, דאס איז אונז ארשטע טאג פון דער יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע אין שטאדט. נ. חברה הייטס, וואס איז געשאפען געווארען אין יאהר 1821 און זעהט פאר פאליטעניע תקנות, לויט וועלכע די יודישע האנדווערקער דארפען זיך ריכטען ביי דער ארבייט, אין זייער לעבען א.א.וו. דער סטאטוס איז געשריבען:

ב'פ'ה'י'ת' מיר לויבען גאט פאר די וואונדערליכע גאנצע, וואס ער טהוט פאר אונז פאלק ישראל און גיט אונז צו ערצאמלונג אין די אויגען פון קעניג מיט זיינע הערען פון לאנד, מיר געפינען א'ג'בריה אין זיינע לע-דער אויך מיר דאס קליינע צווייגעלע מיט דער קליינער צאהל מענטשען ווע-לען אויך זיין ווי אנדערע געמיינדעס, צו געהן אין ריכטיגען וועג, וואס איז געפאלען פאר גאט און מענטשן. דע-ריבער האבען מיר אונטערגעשריבענע בעווייליגט צו גרינדען א חברה הייטס אין יעדען שבת זאלען ווערען גע-לייענט זיבען עליות אויסער מפטיר אין הייליגען ספר תורה כדת ישראל און די רעכט פון דער חברה און איהר אנהאלט בעציהט זיך אויף פאלגענדע תקנות:

יעדער מיטגליד מוז געבען יעדע וואך צוויי פוילישע גראשען. דאס ווערט צוואנציגנעמען יעדען פרייטאג ערב שבת קודש.

יעדער ארבייטער, וואס ארבייט ביי א מיסטער מוז געבען פון זיין אר-בייטס לויט אין דער חברה אריין איין גראשען פון יעדען גילדען.

דער מיסטער, וואס דינגט א גע-זעל מוז מאכען א געשריפט ביים רב דפה דערמיט, אז מען זאל וויסען גע-זעלען מיט זיך א דאקומענט, וואס געפינט זיך ביוין היינטיגען טאג אין דער שטאדט יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע, וועלכער איז אכצעהן יאהר צוריק, דאס איז אונז ארשטע טאג פון דער יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע אין שטאדט. נ. חברה הייטס, וואס איז געשאפען געווארען אין יאהר 1821 און זעהט פאר פאליטעניע תקנות, לויט וועלכע די יודישע האנדווערקער דארפען זיך ריכטען ביי דער ארבייט, אין זייער לעבען א.א.וו. דער סטאטוס איז געשריבען:

ב'פ'ה'י'ת' מיר לויבען גאט פאר די וואונדערליכע גאנצע, וואס ער טהוט פאר אונז פאלק ישראל און גיט אונז צו ערצאמלונג אין די אויגען פון קעניג מיט זיינע הערען פון לאנד, מיר געפינען א'ג'בריה אין זיינע לע-דער אויך מיר דאס קליינע צווייגעלע מיט דער קליינער צאהל מענטשען ווע-לען אויך זיין ווי אנדערע געמיינדעס, צו געהן אין ריכטיגען וועג, וואס איז געפאלען פאר גאט און מענטשן. דע-ריבער האבען מיר אונטערגעשריבענע בעווייליגט צו גרינדען א חברה הייטס אין יעדען שבת זאלען ווערען גע-לייענט זיבען עליות אויסער מפטיר אין הייליגען ספר תורה כדת ישראל און די רעכט פון דער חברה און איהר אנהאלט בעציהט זיך אויף פאלגענדע תקנות:

יעדער מיטגליד מוז געבען יעדע וואך צוויי פוילישע גראשען. דאס ווערט צוואנציגנעמען יעדען פרייטאג ערב שבת קודש.

יעדער ארבייטער, וואס ארבייט ביי א מיסטער מוז געבען פון זיין אר-בייטס לויט אין דער חברה אריין איין גראשען פון יעדען גילדען.

דער מיסטער, וואס דינגט א גע-זעל מוז מאכען א געשריפט ביים רב דפה דערמיט, אז מען זאל וויסען גע-זעלען מיט זיך א דאקומענט, וואס געפינט זיך ביוין היינטיגען טאג אין דער שטאדט יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע, וועלכער איז אכצעהן יאהר צוריק, דאס איז אונז ארשטע טאג פון דער יודישער האנד-ווערקער-ארגאניזאציע אין שטאדט. נ. חברה הייטס, וואס איז געשאפען געווארען אין יאהר 1821 און זעהט פאר פאליטעניע תקנות, לויט וועלכע די יודישע האנדווערקער דארפען זיך ריכטען ביי דער ארבייט, אין זייער לעבען א.א.וו. דער סטאטוס איז געשריבען:

ב'פ'ה'י'ת' מיר לויבען גאט פאר די וואונדערליכע גאנצע, וואס ער טהוט פאר אונז פאלק ישראל און גיט אונז צו ערצאמלונג אין די אויגען פון קעניג מיט זיינע הערען פון לאנד, מיר געפינען א'ג'בריה אין זיינע לע-דער אויך מיר דאס קליינע צווייגעלע מיט דער קליינער צאהל מענטשען ווע-לען אויך זיין ווי אנדערע געמיינדעס, צו געהן אין ריכטיגען וועג, וואס איז געפאלען פאר גאט און מענטשן. דע-ריבער האבען מיר אונטערגעשריבענע בעווייליגט צו גרינדען א חברה הייטס אין יעדען שבת זאלען ווערען גע-לייענט זיבען עליות אויסער מפטיר אין הייליגען ספר תורה כדת ישראל און די רעכט פון דער חברה און איהר אנהאלט בעציהט זיך אויף פאלגענדע תקנות:

יעדער מיטגליד מוז געבען יעדע וואך צוויי פוילישע גראשען. דאס ווערט צוואנציגנעמען יעדען פרייטאג ערב שבת קודש.

יעדער ארבייטער, וואס ארבייט ביי א מיסטער מוז געבען פון זיין אר-בייטס לויט אין דער חברה אריין איין גראשען פון יעדען גילדען.

בען אין דער חברה אויסערדעם וועט ער בעשטראפט ווערן מיט א גרויסען קנס פון רב שליט"א.

יערעס יאהר ז' לאדר דעם טאג פון פטירת און לידת משה רבינו דארף געמאכט ווערן א סעודה און מאכען תקנות ווי מען דארף אבהיטען תורה און מצוות. צו מאכען צוויי גבאים דורך א גורל און בעצאהאלען דעם רב שליט"א דריי רובעל-טאגלעך שטר פאר א דרשה.

אין אליין צו ווערן א גבאי קען מען נישט פרייהער ביז מען איז אין דער חברה גאנצע דריי יאהר. א גבאי קען נאר ווערן ווערן עס מיהרס זיך דורך הישר, איז גאטספארשטיג און טהום קיינעם נישט קיין שלעכטס.

ווען א חברה-מאן האט געהאט א גבאי-עבריה, ווערט ער דערווייטערט פון די חברה ביז ער נעמט אויף זיך א תשובה. אלע חברה-לייט מוזען זעהן דעם פערשולדיגטען צו צווינגען בעסער צו ווערן מיט גוטען אדער בויונות ה"ו.

עס דארף נישט זיין קיין מחלוקת בשעת קריאת התורה, דער אגבאנער דארף געקנסט ווערן ווי אויך בע-ייטיגען פון דער חברה אויף א צייט לויט'ן איינזעהן פון רב און גבאים ד'חברה. ווען דער גבאי אליין האט אגבאנערט די מחלוקה פערלירט ער דאס רעכט אויף דעם גבאית און ווערט געריכטעט דורכ'ן רב און קהל הקודש.

ווען עס ווערט א חברה מאן ח"ו קראנק מוז די חברה געבען יעדע נאכט א שמואל, אויך בייטאג מוז מען געהן מבקר חולה זיין. אויך מוז מען דעם חולה שטיצען ביז השי"ת וועט שיקען א רפואה שלימה.

ווען א זון פון א חברה מאן וויל ווערן א מיטגליד דארף ער אריינ-צאהלען אין דער חברה דריי רובעל-טאגלעך און א פרעמדער, וואס זיין פאטער איז נישט קיין חברה-מאן דארף געבען לויט דער שאצונג פון רב מיט ארייננעמען א חברה מאן אהן רשות פון רב. יעדער וואס ווערט א מיטגליד, מוז בעצאהאלען דעם רב שליט"א צוויי גילדען איינשטייגערלעך אין חברה-בית.

די גבאים דארפן איינשרייבען אן איינקונפטען און אויסגאבען און אויפ-ווייזען רעכנונג די נייע גבאים.

יעדער בעל-מלאכה ווען ער איז אין דערהיים, מוז געהן פריה און פאר-נאכט דאווענען מיט מנין. יעדען שבת נאכמיטאג דארף מען געהן אין שוהל זאגען תהילים. ערב שבת דארף מען אויפהערן אריינשטען דריי שעה פאר שוהל רופען.

די אלע אויפגאבעס וואס זיין פאטער איז נישט קיין חברה-מאן דארף געבען לויט דער שאצונג פון רב מיט ארייננעמען א חברה מאן אהן רשות פון רב. יעדער וואס ווערט א מיטגליד, מוז בעצאהאלען דעם רב שליט"א צוויי גילדען איינשטייגערלעך אין חברה-בית.

די גבאים דארפן איינשרייבען אן איינקונפטען און אויסגאבען און אויפ-ווייזען רעכנונג די נייע גבאים.

יעדער בעל-מלאכה ווען ער איז אין דערהיים, מוז געהן פריה און פאר-נאכט דאווענען מיט מנין. יעדען שבת נאכמיטאג דארף מען געהן אין שוהל זאגען תהילים. ערב שבת דארף מען אויפהערן אריינשטען דריי שעה פאר שוהל רופען.

די אלע אויפגאבעס וואס זיין פאטער איז נישט קיין חברה-מאן דארף געבען לויט דער שאצונג פון רב מיט ארייננעמען א חברה מאן אהן רשות פון רב. יעדער וואס ווערט א מיטגליד, מוז בעצאהאלען דעם רב שליט"א צוויי גילדען איינשטייגערלעך אין חברה-בית.

די גבאים דארפן איינשרייבען אן איינקונפטען און אויסגאבען און אויפ-ווייזען רעכנונג די נייע גבאים.

יעדער בעל-מלאכה ווען ער איז אין דערהיים, מוז געהן פריה און פאר-נאכט דאווענען מיט מנין. יעדען שבת נאכמיטאג דארף מען געהן אין שוהל זאגען תהילים. ערב שבת דארף מען אויפהערן אריינשטען דריי שעה פאר שוהל רופען.

די אלע אויפגאבעס וואס זיין פאטער איז נישט קיין חברה-מאן דארף געבען לויט דער שאצונג פון רב מיט ארייננעמען א חברה מאן אהן רשות פון רב. יעדער וואס ווערט א מיטגליד, מוז בעצאהאלען דעם רב שליט"א צוויי גילדען איינשטייגערלעך אין חברה-בית.

די גבאים דארפן איינשרייבען אן איינקונפטען און אויסגאבען און אויפ-ווייזען רעכנונג די נייע גבאים.

יעדער בעל-מלאכה ווען ער איז אין דערהיים, מוז געהן פריה און פאר-נאכט דאווענען מיט מנין. יעדען שבת נאכמיטאג דארף מען געהן אין שוהל זאגען תהילים. ערב שבת דארף מען אויפהערן אריינשטען דריי שעה פאר שוהל רופען.

די אלע אויפגאבעס וואס זיין פאטער איז נישט קיין חברה-מאן דארף געבען לויט דער שאצונג פון רב מיט ארייננעמען א חברה מאן אהן רשות פון רב. יעדער וואס ווערט א מיטגליד, מוז בעצאהאלען דעם רב שליט"א צוויי גילדען איינשטייגערלעך אין חברה-בית.

די גבאים דארפן איינשרייבען אן איינקונפטען און אויסגאבען און אויפ-ווייזען רעכנונג די נייע גבאים.

יעדער בעל-מלאכה ווען ער איז אין דערהיים, מוז געהן פריה און פאר-נאכט דאווענען מיט מנין. יעדען שבת נאכמיטאג דארף מען געהן אין שוהל זאגען תהילים. ערב שבת דארף מען אויפהערן אריינשטען דריי שעה פאר שוהל רופען.

האבען מיר אויף זיך גענומען מיט נוסען ווילען און מיט'ן הסכם פון הרב אב"ד דפה שליט"א.

היום יום ג' כ"א מנחם אב תקפ"א לפ"ק.

נאום ה"ק משה אהרן בהרב מ"ה אלימלך סגל.

דער סטאטוס געשריבען אין העב-רעאיש איז שפעטער איבערגעזעצט געווארן אויף יודיש דורכ'ן בעקאנטען שערצדער משכיל ה. א. דיאמענט.

מיר געבען אויבערן איבער דעם גאנצען "סטאטוס" מיט אלע זיינע תקנות נאך צוליב דער כאראקטעריסטיק פון יענע צייטען, אונז נעהט אבער אין די עטליכע תקנות, וועלכע פערשלאגען דער געמיינדע פון עטיק אין סאג-טענליכען לעבען פון יודישען האנדלערקער, ווי למשל דער פערבאט פון רעדען איינער אויפ'ן צווייטען.

דאס רעדען שלעכטס אויף יענעם אר-בייט א. א. ו. וואס איז היינט ביי די האנדלערקער א סאג-טענליכע ער-שיינונג און די פיהרער פון די ארגא-ניזאציעס האבען אוועקגעטאן אין די סטאטוסען נישט פארגעזעהען.

די ארגאניזאציע, וועלכע האט דעם "סטאטוס" געשאפען, עקזיסטירט נאך ביז'ן היינטיגען טאג. עס עקזיסטירט נאך א סך אנדערע ארגאניזאציעס אבער די תקנות פעהלען. דאס רעגוליר-רען פון דער מלאכה, דאס בעקעממען די קאנקורענץ, דאס שאפען פון עטי-שען און פריינדליכען צוזאמענלעבען צווישען די יודישע בעלי מלאכות, די חברים איבערגעגעבענע צום קראנט-קען חבא און אנדערע, פעהלען דעם יודישען בעל מלאכה, קליינענדיגער א. א. אויף יעדען שריט און טריט.

ווען די יודישע האנדלערקער צ. ב. וואלטען זיך איצט גענומען אלס מוס-טער די אויפגאבעס וואס זיין פאטער איז נישט קיין חברה-מאן דארף געבען לויט דער שאצונג פון רב מיט ארייננעמען א חברה מאן אהן רשות פון רב. יעדער וואס ווערט א מיטגליד, מוז בעצאהאלען דעם רב שליט"א צוויי גילדען איינשטייגערלעך אין חברה-בית.

די גבאים דארפן איינשרייבען אן איינקונפטען און אויסגאבען און אויפ-ווייזען רעכנונג די נייע גבאים.

יעדער בעל-מלאכה ווען ער איז אין דערהיים, מוז געהן פריה און פאר-נאכט דאווענען מיט מנין. יעדען שבת נאכמיטאג דארף מען געהן אין שוהל זאגען תהילים. ערב שבת דארף מען אויפהערן אריינשטען דריי שעה פאר שוהל רופען.

די אלע אויפגאבעס וואס זיין פאטער איז נישט קיין חברה-מאן דארף געבען לויט דער שאצונג פון רב מיט ארייננעמען א חברה מאן אהן רשות פון רב. יעדער וואס ווערט א מיטגליד, מוז בעצאהאלען דעם רב שליט"א צוויי גילדען איינשטייגערלעך אין חברה-בית.

די גבאים דארפן איינשרייבען אן איינקונפטען און אויסגאבען און אויפ-ווייזען רעכנונג די נייע גבאים.

יעדער בעל-מלאכה ווען ער איז אין דערהיים, מוז געהן פריה און פאר-נאכט דאווענען מיט מנין. יעדען שבת נאכמיטאג דארף מען געהן אין שוהל זאגען תהילים. ערב שבת דארף מען אויפהערן אריינשטען דריי שעה פאר שוהל רופען.

די אלע אויפגאבעס וואס זיין פאטער איז נישט קיין חברה-מאן דארף געבען לויט דער שאצונג פון רב מיט ארייננעמען א חברה מאן אהן רשות פון רב. יעדער וואס ווערט א מיטגליד, מוז בעצאהאלען דעם רב שליט"א צוויי גילדען איינשטייגערלעך אין חברה-בית.

די גבאים דארפן איינשרייבען אן איינקונפטען און אויסגאבען און אויפ-ווייזען רעכנונג די נייע גבאים.

יעדער בעל-מלאכה ווען ער איז אין דערהיים, מוז געהן פריה און פאר-נאכט דאווענען מיט מנין. יעדען שבת נאכמיטאג דארף מען געהן אין שוהל זאגען תהילים. ערב שבת דארף מען אויפהערן אריינשטען דריי שעה פאר שוהל רופען.

די אלע אויפגאבעס וואס זיין פאטער איז נישט קיין חברה-מאן דארף געבען לויט דער שאצונג פון רב מיט ארייננעמען א חברה מאן אהן רשות פון רב. יעדער וואס ווערט א מיטגליד, מוז בעצאהאלען דעם רב שליט"א צוויי גילדען איינשטייגערלעך אין חברה-בית.

די גבאים דארפן איינשרייבען אן איינקונפטען און אויסגאבען און אויפ-ווייזען רעכנונג די נייע גבאים.

יעדער בעל-מלאכה ווען ער איז אין דערהיים, מוז געהן פריה און פאר-נאכט דאווענען מיט מנין. יעדען שבת נאכמיטאג דארף מען געהן אין שוהל זאגען תהילים. ערב שבת דארף מען אויפהערן אריינשטען דריי שעה פאר שוהל רופען.

די אלע אויפגאבעס וואס זיין פאטער איז נישט קיין חברה-מאן דארף געבען לויט דער שאצונג פון רב מיט ארייננעמען א חברה מאן אהן רשות פון רב. יעדער וואס ווערט א מיטגליד, מוז בעצאהאלען דעם רב שליט"א צוויי גילדען איינשטייגערלעך אין חברה-בית.

די גבאים דארפן איינשרייבען אן איינקונפטען און אויסגאבען און אויפ-ווייזען רעכנונג די נייע גבאים.

יעדער בעל-מלאכה ווען ער איז אין דערהיים, מוז געהן פריה און פאר-נאכט דאווענען מיט מנין. יעדען שבת נאכמיטאג דארף מען געהן אין שוהל זאגען תהילים. ערב שבת דארף מען אויפהערן אריינשטען דריי שעה פאר שוהל רופען.

גלייכווערטלעך פון דער סדרה

פון יחיאל טשענסטאכאווער תורה-מצוות.

נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן

אויף א רב האט מען גערעדט, אז ער איז א שטארקער מקיל ביי גס'ן. ווען עס קומט נאך צו איהם א פאר-פאלק, וועלכע האבען נישט קיין שלום בית, איז ער גלייך מסדר א גט. אויף א פארווארף, האט דער רב געענעט-טערט: אין דער תורה געפינט זיך: נגע צרעת כי תהיה באדם - אויב א מענטש וועט ביי זיך האבען א נגע צרעת, א ווייב, וועלכע וועט איהם אנטהוון צוהר, והובא אל הכהן - זאל ער זי ברענגען צום רב און אבגאס'ן. דעריבער מאך איך ביי אזאלכע ענינים נישט קיין לאנגע שהיות און צין מקיים וואס די תורה הייסט.

ביי די פויריגע וואהלען צום שטאט-ראט אין ק. וואו יעדע פארטיי האט ארויסגעשטעלט קאנדידאטען אויף ראטמאנער, וואס האט גורם געווען צו א שפליטערונג צווישען די פארטיי-ען, האט דער דאָרטיגער רב געזאגט: די גמרא ערקלערט, מנא לן דשמא גרים (ברכות) דער נאמען האט א גרויסע בעדייטונג צום גוטען ווי אויך צום שלעכטען, און גרענגע א געווייז פון פסוק: לכו חזו מפעלות ד' אשר שם שמות בארץ - זעהט גאט'ס ווערק, וועלכע האט געמאכט א פערזענ-ליכע אקציע אל תקרא שמות אלא שמות - זאגט ר' אלעזר - רופט עס נישט שמות - פערזענליכע, נאך שמות - נעמען, ד. ה. די פערשידענע פארטיי-ען מיט די פיעלע געמער, וואס יעדע ארגאניזאציע האט געזונדער פאָרשטעלער. זיי ברענגען עס א פער-וויסטונג אין לאנד.

אם דל הוא ואין ידו משגת עס זענען פערהאנגען פערשידענע סוחרים, רייכע, וועלכע פיהרען גרויסע געשעפטען פאר אייגען געלד און דארפן נישט אנקומען צו גמילת חסד אדער קויפן סחורה אויף וועקסלען. עס איז פערהאן אויך א צווייטע קא-טעגאריע, וואס האבען א פערמענעט, נאך דאס געשעפט טרעפט אן מעהר ווי זייער קאפיטאל, און קויפען סחורה א חוץ פאר קאסע אויך אויף טערמין און א דריטע קאטעגאריע, וואס זייער אנצער מסחר פשטעטען פון הלוואות און גמילת חסד געלד. דער פסוק זאגט אונז וועגען א פירטע קאטעגאריע: אם דל הוא - אויב ער איז אזא ארימאן ואין ידו משגת - וואס די האנד קען נישט מעהר וויקען, זיין וועקסלע ווערט נישט מעהר אָנגענומען, דאמאלס איז זיין לאנגע זעהר טרויניג: ולקח - מוז ער נעמען קאבה.

די קולטור-ספאציע האט געשאפען א כאָר און אונטער דער לייטונג פון דיריגענט פראָפ. ראָזענבוים איז פער-גאנגענעם שבת אָווענד פאָרגעקומען דער ערשטער קאנצערט.

אין חיל דעם, "מכבי" ביי דער געלעגענהייט אויפגעקוקט מא-כען אויף עטליכע קלייניגקייטען. וועלכע זיך אָבער, אז דערמיט בין איך נישט אויסגען צו קריטיקירען, נאך פערקעהרט, צו שטארקען זייער ווילען, וועלכער איז ווערט בערגרייט צו ווערן און דערפאר טאקי דארף מען אָנווייזען די בלויען, כרי זיי אין דער צוקונפט אויסצומיידען.

קודם כל וואלט נישט געשטאנען, אז דער "מכבי" זאל זיינע איינלאדונגען אויף א יודישע קאנצערט און אפאפ-אויף יודיש, עס איז דאך צו פיל א גא-נאָלע יודישע אינסטיטוציע. דאן וואלט מען זיך געקאנט בעגעהן אָהן גאנצען צווייטען טייל, ווארעם אויס-הערען ווי אויף פרי. שטייער און ה' סרעברניק זינגען אריינס פון אפערעט געהט נישט אריין אין מהות פון מכבי און אוודאי שטימט עס נישט מיט'ן כאראקטער פון א יודישען קאנצערט. כ'וואלט פערשטאנען, ווען עס טרעטען ארויס סאליסטען מיט יודישע פאלקס-לידער, כאטש אויך דאס איז נישט אין איינקלאנג מיט'ן כאראקטער פון א קאלעקטיווען קאנצערט.

דאס איז נישט משמע, אז סיי פרי. שטייער, סיי ה' סרעברניק האבען שלעכט געזינגען. פערקעהרט, זייער זינגען האט זעהר גוט אויסגענומען, אָבער עס האט אריינגעפיהרט א די-טאָנאס אין כאראקטער פון קאנצערט.

און אפילו די לעצטע צייטען איז דאס רומעניש א מקום מובן לפרעניז. נישט בלויז קוזא, אייזערנע-גווארדיער, גאָנץ, נאך אפילו די היינטיגע רעגירונג, וועלכע איז שוין פלומרשט א ליבע-ראַלע, איז אויך אנטיסעמיטיש גע-שטימט צום מיליאָן רומענישע יודען

גלייכווערטלעך פון דער סדרה

פון יחיאל טשענסטאכאווער תורה-מצוות.

נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן

אויף א רב האט מען גערעדט, אז ער איז א שטארקער מקיל ביי גס'ן. ווען עס קומט נאך צו איהם א פאר-פאלק, וועלכע האבען נישט קיין שלום בית, איז ער גלייך מסדר א גט. אויף א פארווארף, האט דער רב געענעט-טערט: אין דער תורה געפינט זיך: נגע צרעת כי תהיה באדם - אויב א מענטש וועט ביי זיך האבען א נגע צרעת, א ווייב, וועלכע וועט איהם אנטהוון צוהר, והובא אל הכהן - זאל ער זי ברענגען צום רב און אבגאס'ן. דעריבער מאך איך ביי אזאלכע ענינים נישט קיין לאנגע שהיות און צין מקיים וואס די תורה הייסט.

ביי די פויריגע וואהלען צום שטאט-ראט אין ק. וואו יעדע פארטיי האט ארויסגעשטעלט קאנדידאטען אויף ראטמאנער, וואס האט גורם געווען צו א שפליטערונג צווישען די פארטיי-ען, האט דער דאָרטיגער רב געזאגט: די גמרא ערקלערט, מנא לן דשמא גרים (ברכות) דער נאמען האט א גרויסע בעדייטונג צום גוטען ווי אויך צום שלעכטען, און גרענגע א געווייז פון פסוק: לכו חזו מפעלות ד' אשר שם שמות בארץ - זעהט גאט'ס ווערק, וועלכע האט געמאכט א פערזענ-ליכע אקציע אל תקרא שמות אלא שמות - זאגט ר' אלעזר - רופט עס נישט שמות - פערזענליכע, נאך שמות - נעמען, ד. ה. די פערשידענע פארטיי-ען מיט די פיעלע געמער, וואס יעדע ארגאניזאציע האט געזונדער פאָרשטעלער. זיי ברענגען עס א פער-וויסטונג אין לאנד.

אם דל הוא ואין ידו משגת עס זענען פערהאנגען פערשידענע סוחרים, רייכע, וועלכע פיהרען גרויסע געשעפטען פאר אייגען געלד און דארפן נישט אנקומען צו גמילת חסד אדער קויפן סחורה אויף וועקסלען. עס איז פערהאן אויך א צווייטע קא-טעגאריע, וואס האבען א פערמענעט, נאך דאס געשעפט טרעפט אן מעהר ווי זייער קאפיטאל, און קויפען סחורה א חוץ פאר קאסע אויך אויף טערמין און א דריטע קאטעגאריע, וואס זייער אנצער מסחר פשטעטען פון הלוואות און גמילת חסד געלד. דער פסוק זאגט אונז וועגען א פירטע קאטעגאריע: אם דל הוא - אויב ער איז אזא ארימאן ואין ידו משגת - וואס די האנד קען נישט מעהר וויקען, זיין וועקסלע ווערט נישט מעהר אָנגענומען, דאמאלס איז זיין לאנגע זעהר טרויניג: ולקח - מוז ער נעמען קאבה.

די קולטור-ספאציע האט געשאפען א כאָר און אונטער דער לייטונג פון דיריגענט פראָפ. ראָזענבוים איז פער-גאנגענעם שבת אָווענד פאָרגעקומען דער ערשטער קאנצערט.

אין חיל דעם, "מכבי" ביי דער געלעגענהייט אויפגעקוקט מא-כען אויף עטליכע קלייניגקייטען. וועלכע זיך אָבער, אז דערמיט בין איך נישט אויסגען צו קריטיקירען, נאך פערקעהרט, צו שטארקען זייער ווילען, וועלכער איז ווערט בערגרייט צו ווערן און דערפאר טאקי דארף מען אָנווייזען די בלויען, כרי זיי אין דער צוקונפט אויסצומיידען.

קודם כל וואלט נישט געשטאנען, אז דער "מכבי" זאל זיינע איינלאדונגען אויף א יודישע קאנצערט און אפאפ-אויף יודיש, עס איז דאך צו פיל א גא-נאָלע יודישע אינסטיטוציע. דאן וואלט מען זיך געקאנט בעגעהן אָהן גאנצען צווייטען טייל, ווארעם אויס-הערען ווי אויף פרי. שטייער און ה' סרעברניק זינגען אריינס פון אפערעט געהט נישט אריין אין מהות פון מכבי און אוודאי שטימט עס נישט מיט'ן כאראקטער פון א יודישען קאנצערט. כ'וואלט פערשטאנען, ווען עס טרעטען ארויס סאליסטען מיט יודישע פאלקס-לידער, כאטש אויך דאס איז נישט אין איינקלאנג מיט'ן כאראקטער פון א קאלעקטיווען קאנצערט.

דאס איז נישט משמע, אז סיי פרי. שטייער, סיי ה' סרעברניק האבען שלעכט געזינגען. פערקעהרט, זייער זינגען האט זעהר גוט אויסגענומען, אָבער עס האט אריינגעפיהרט א די-טאָנאס אין כאראקטער פון קאנצערט.

און אפילו די לעצטע צייטען איז דאס רומעניש א מקום מובן לפרעניז. נישט בלויז קוזא, אייזערנע-גווארדיער, גאָנץ, נאך אפילו די היינטיגע רעגירונג, וועלכע איז שוין פלומרשט א ליבע-ראַלע, איז אויך אנטיסעמיטיש גע-שטימט צום מיליאָן רומענישע יודען

און אפילו די לעצטע צייטען איז דאס רומעניש א מקום מובן לפרעניז. נישט בלויז קוזא, אייזערנע-גווארדיער, גאָנץ, נאך אפילו די היינטיגע רעגירונג, וועלכע איז שוין פלומרשט א ליבע-ראַלע, איז אויך אנטיסעמיטיש גע-שטימט צום מיליאָן רומענישע יודען

און אפילו די לעצטע צייטען איז דאס רומעניש א מקום מובן לפרעניז. נישט בלויז קוזא, אייזערנע-גווארדיער, גאָנץ, נאך אפילו די היינטיגע רעגירונג, וועלכע איז שוין פלומרשט א ליבע-ראַלע, איז אויך אנטיסעמיטיש גע-שטימט צום מיליאָן רומענישע יודען

און אפילו די לעצטע צייטען איז דאס רומעניש א מקום מובן לפרעניז. נישט בלויז קוזא, אייזערנע-גווארדיער, גאָנץ, נאך אפילו די היינטיגע רעגירונג, וועלכע איז שוין פלומרשט א ליבע-ראַלע, איז אויך אנטיסעמיטיש גע-שטימט צום מיליאָן רומענישע יודען

און אפילו די לעצטע צייטען איז דאס רומעניש א מקום מובן לפרעניז. נישט בלויז קוזא, אייזערנע-גווארדיער, גאָנץ, נאך אפילו די היינטיגע רעגירונג, וועלכע איז שוין פלומרשט א ליבע-ראַלע, איז אויך אנטיסעמיטיש גע-שטימט צום מיליאָן רומענישע יודען

און אפילו די לעצטע צייטען איז דאס רומעניש א מקום מובן לפרעניז. נישט בלויז קוזא, אייזערנע-גווארדיער, גאָנץ, נאך אפילו די היינטיגע רעגירונג, וועלכע איז שוין פלומרשט א ליבע-ראַלע, איז אויך אנטיסעמיטיש גע-שטימט צום מיליאָן רומענישע יודען

און אפילו די לעצטע צייטען איז דאס רומעניש א מקום מובן לפרעניז. נישט בלויז קוזא, אייזערנע-גווארדיער, גאָנץ, נאך אפילו די היינטיגע רעגירונג, וועלכע איז שוין פלומרשט א ליבע-ראַלע, איז אויך אנטיסעמיטיש גע-שטימט צום מיליאָן רומענישע יודען

און אפילו די לעצטע צייטען איז דאס רומעניש א מקום מובן לפרעניז. נישט בלויז קוזא, אייזערנע-גווארדיער, גאָנץ, נאך אפילו די היינטיגע רעגירונג, וועלכע איז שוין פלומרשט א ליבע-ראַלע, איז אויך אנטיסעמיטיש גע-שטימט צום מיליאָן רומענישע יודען

אָנזעהן, די צווייטע מיט א טויפען, וועלכער זאל נישט הערען די קללות. מיטמאָל איז אָנגעקומען אין דער שטאט א דאָקטאָר, וועלכער האט פאַר א גרעסערע סומע האָנגאַרישע אויסגעהייטען ביינע יונגעלייט. דער

ווערונג נייצע

זמר אחים זמר, ובזמרה נעור עם...

(צום ערשטען אויפטריט פון „מכבי“ כאר)

פערשטענעם שבת צו נאכטס אין אייגענעם זאל פארנעקומען דער ערשטער קאנצערט פון „מכבי“ כאר אונטער דער לייטונג פון דיריגענט פראם. י. ראזענבוים. א זינגער 9 קווער הייבט זיך דער פארהאנג. אויף דער בינהע שפעהט אויסגעשטעלט אין מוסערהאפער ארדנונג דער כאר.

דער פרעזענט פון „מכבי“ ה' ש. נימיראדעסקי האלט א קורצע איינליי- טונגס-רעדע, אין וועלכער ער גיט א- איבערבליק איבער דער אלגעמיינער טעטיגקייט און ציעלען פון „מכבי“. ער זאגט, אז א חוץ דער פיזישער ענטוויקלונג פון דער יודישער יוגענד האט זיך דער „מכבי“ געשטעלט אלס אויפגאבע צו שפאלן אויף א גייסטיג אין קולטורעל ווינקעלעך פאר דער י- דיסער יוגענד. אזוי האט דער „מכבי“ געפונען א לעזע-זאל, עס זענען איי- געארבעט געווארען פארלעזונגען אויף מעדישע אקטועלע טעמעס און עס איז געשאפען געווארען דער געמישטער כאר, וועמענס אויסטויט ט'קומט גאלד פאר.

נאך עס דער איינלייטונג שטעלט פרעזענט ה' נימיראדעסקי פאר פאר דעם פובליקום דעם לייטער פון כאר פראם. י. ראזענבוים, וועלכער ווערט הארציג אויפגענומען פון פובליקום. פרייליך ראזענבלאט לייטעט איין א קורצע אינטראדוקציע און עס לאזט זיך הערען דאס ערשטע-לעזע, צום שיר נאך וועלכען עס שאפט זיך א ווארימער קאנטאקט צווישן אידיש-א- יום און דער עסטראדע.

עס קומען דאן לויטן פראגראם די נעכסטע נומערן, צווישן וועלכע עס האט צעזונדערט שטארק אויסגענומען דאס לעד, איך ליעב זי ארבייט, וועלכעס איז אויפ'ן פערלאנג פון פוב- ליקום ביטריס געווארען. שוואכער איז אויסגעפאלען, די קרעמער פון פרא, וועלכע איז געזינגען געווארען עטוואס צוויגען. דאנענען לעבעדיגער אין דער געהעריגער טעמפא איז געזינגען געווארען די „שעראדורע חנוכה“, א חוץ צווישען דעם קעסען, ווי דאס א- נע זינגען פון די טענערע, נישט דע- קען די טענער ביי די איבערגענג פון סיאנא און פארטא, איבערהויפט אין די העכערע טענער, וואס עס האט אין אייגענע שטעלען געמאכט, דעם איי- נאמער.

א גרויסע מאסען - פערזאמלונג פון האנדערקער העגען דער סוב- סקריביציע

זונטאג, דעם 23 ד.ה. 11 א זינגער פארמיטאג קומט פאר אין אייגענעם לאקאל א גרויסע מאסען פערזאמלונג פון די יודישע האנדערקער וועגען די אינערליכע הילף פאר דער לופט- פערטיידיגונג.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער פערזאמלונג ווערען אלע מיטגלידער אויפגעפארעט צו קומען פונקטליך.

מאנטאג, דעם 17 ד.ה. איז פארגע- קומען א זיצונג פון די פארשטעהער פון אלע יודישע צעכען אין טשעכא- סלאוואקיי, וואס האט געשלאסען געווארען צו צייכענען 400 זי. פאר דער לופט- פערטיידיגונג.

א פראפאגאנדע-האל פון גימ- נאסטיק

דער שטאטישער קאמיטעט פאר פיזישער ערזיהונג און מיליטערישער צוגרייטונג פיהרט אדורך פון 17 ביז 22-טען אפריל א פראפאגאנדע-האל פון פריהמארגען - שטוב - גימנאסטיק. דער ציעל דערפון איז צו פארמינערען דעם ברייטען עולם מיט קערפערליכע אייגנען און היינטצוטאגס אין מיטעל- שולען און פאנשעכע שולען.

ארייטער-פאר דער לופט-שוץ-הילף

די ארייטער פון דער, גנאשינער מאנעווערס האבען אויף א פערזא- לונג, וואס איז צוגענומען געווארען וועגען דער סובסקריפציע פון דער לופט-שוץ-הילף, געשלאסען, אז אלע, און אויפגעהאט, זאלען סובסקריבערען

רוק פון א געשרי. די אלטע האבען זיך אויך געלאזט צו שטארק הערען. שוואך בעזעצט איז געווען די טאפ-פארט, ווער גוט זענען געווען די באסען. די דעמאנסטראציע איז געווען די גוטע ווילען לייכט געוויינט ווערען.

א געוויסען איינפאלם אויפ'ן געזאגט האט אויך געהאט דער זאל, וועלכער איז צוליב די שלעכטע אקומענישע בעדינגונגען נישט געאייגנט. ס'איז קאנצערטען.

שוואך איז אויסגעפאלען די סאלא- טייל, קענטיג, אז פרייליך שטייער האט שוין לאנג נישט געזינגען. אויך די דעמאנסטראציע נישט געמאכט דעם געהעריגען איינדרוק. ו' סערבאניק דארף זעהר פילע צאט לעגען אויף דער דיקציע. פון די דורך איהם גע- זינגענע זאכען איז אמבעסטען אויס- געלען „דאס יודישע ליעד“ פון ש. טעקונדא ווייל ער האט עס אויך גע- זינגען אין יודיש.

זעהר ריטמיש אין הארמאנישען איינפאלם האט אנגעפיהרט מיט'ן כאר דער זעהר מוזיקאלישער און בעגא- טער דיריגענט ה' י. ראזענבוים.

מיר ווילען גלייבען, אז מיט דער צייט און ביי ווייטערדיגע אינטענ- ווער טעטיגקייט וועט דיריגענט ר-א- זענען דערפארען דעם כאר צו דער געהעריגער הויך און פארטענען די רומאנעלע טראדיציע פון דער געווע- זענער „לירא“ און בירגערס כארען.

זעהר מוזיקאליש בעגלייט אויפ'ן קלאויר, סיי דעם כאר, ווי אויך די סאליסטען האט פרייליך ראזענבלאט. אלס איינדרוק פון דאנעבארקייט פאר זיין מיה און ארבייט האט דער כאר געשאנקען דעם ה' ראזענבוים א שעה דיריטיר שטעקעלעך.

מיט א קורצען שלום ווארט פון פר- זעס נימיראדעסקי איז דער קאנצערט פערענדיגט געווארען.

בכלל האט דער ערשטער קאנצערט פון „מכבי“ כאר געמאכט אויף אלע אנטווערנע א גוטען איינדרוק. עס בלייבט אונז נאך צו וויינען, אז דער כאר זאל ווייטער פארטענען זיין א- רבייט און ווערען מיט דער צייט א י- דיסער רעפערענטאנט כאר.

ו. שמיידט.

נאמענטליכע באזעט צו 20 זלאטעס און די בעסטע סיטואציע די לופט- שוץ הילף.

די ארייטער פון דער לופט-שוץ-הילף

בעשולויגט אין בעלידיגען דאס פוילישע טאלק

געזען דעם פוילישע אייגענטימער יעקב בעלסקאווסקי קאנסטיטוציע גאט איז פערזאנלעך געווארען א פראצעס פאר בעלידיגען דאס פוילישע טאלק. מען האט בעלסקאווסקי'ן פערזאנלעך אויף 24 שעה און נאכ'ן אויסהערען ערות פון ביידע צידים איהם ארויס- געלאזט אונטער פאליצייאישע אויפזיכט.

די בעשולויגונג נעמט זיך פון די טרויעריגע פיקטשעווארעס, וועלכע קענען טעג דורך געוואלט צוקלעבען צו זיין טהיר א העץ-פלוג-בלעטעל. אזוי ווי ב. האט נישט ערלויבט, האט זיך בעלסקאווסקי א צוועקמאליך פון קרי- טיק, קליינעווארג און שילדע, וועלכע האבען די געזינגענע פיקטשעווארעס אקאמפאנירט די בעמיניסטע וידעארייזען אויפ'ן אדרעס פון יוד.

אזוי ווי עס איז אנגעקומען פאליציי האבען זיי נישט לאנג קלערענדיג גע- מאלדען, אז דער יוד האט בעלידיגע דאס פוילישע טאלק זאגענדיג פאלקסא- שווייג א.ד.ג. און געכאפט אויף זיי א האק א.ד.ג.

עס זענען געווארען אויסגעהאט א רייע יודישע ערות, וועלכע האבען אבעלייגעט אלע נישט געשטאנען און נישט געפליגען. דער פראצעס האט געמאכט א פיינליכען רושם אויף די יודישע בעפעלקערונג.

צייטען ביטען זיך... די לעצטע געדענקען אורארי דעם פאקט, ווי גאנציש לאנג, זענען גע- ווארען צימיניסטרעטיוו בעשטראפט א גרויסע צאהל יודישע יוגענלייט, דערפאר ווייל זיי האבען געוואלט צו מאכען א גאנצערע פארשטייג דורך קלאפען אין טאפן מיט די מיט גענען דעם דעמאנסטראציען אין קינא געפאלען דעם גאנצערע ווי דער „פיהרער“ נעמט אפ א דעפילאדע.

צווישענליכער פאקט האט פאסירט פערט, וואך אין וועלכען קינא ווי ביי דעמאנסטראציען דאס פילד פון „פיה- רער“ איז פארגעקומען א פראצעס דורך טופען און פייפען.

אבער דאסמאל זענען געשטאנען די דעמאנסטראציען נישט פון יודען, נאר פון די, וואס האט זיי פיהרער שטארק פערדראסען די חוצפה זון יודען און האבען פלאגירט נאך פאליציי. און דאסמאל האט מען קיינעם פערשטעהט זיך נישט פערזאנלעך און קיינעם נישט פערזאנלעך, נאר דער אייגענטימער פון קינא האט זאפארט בעזייטיגט דעם טייל פילם, ווי עס איז געווען דער ווארט פון פובליקום.

נייט שטייטאל-אריינאמער זייט דעם 15-טען קיינעמען איז טעטיג אין שטייטאל אויפ'ן ארץ פון ד.ר. פאטריק אלס כירורג און לייטער פון שטייטאל ד"ר מיכאל צווישן שווערלי, אויבערשטענען.

צום בעזען פון יהודה לייב שני- אורטון אויס א"י פרייטאג, שבת און זונטאג וועט ווילען ביי אונז אין שטאט אין א- געלעגנהייטען פון „ארגון צבאי לאומי“ י. ל. שניאורסון פון א"י, ווי ער וועט שבת, ד. 22.4 פונקטליך 4 א זינגער נ. מ. אין זאל „מכבי“ אויפגעטען אויף א גרויסע פאלקס- פערזאמלונג א.ד. ט. 3, יאהר סעראר אין א"י.

שניאורסון דער ערשטער קרבן פון ארבייטען סעראר, וועלכער איז שווער פערזאנלעך געווארען בשעת'ן גאנג צום כוהל-מערבי מיט 3 קוילען, גע- ראנגעלט זיך עסליכע וואכען מיט'ן איהם און ער געווארען פערשיקט אויף א יאהר תאסיה קיין עכו.

שניאורסון דער מאן פון טהאט, פערקערטעט אין זיך אלע אייגענ- שאפטען פון דעם וואס ער פרעדיגט, איינער פון די ערשטע פראגס קעמ- פער, געקומען מיט א ספעציעלע מיטעל פון א"י פראגס צום הארץ פון יודע- טום-פויילען, כדי איהם צו בעקענען מיט די נויטען פון בעדערפערנישען פון א"י פראגס, און פאדערן פון איהם ממשות'דיגע הילף.

א וואך פון פערשטארקטער פראפאגאנדע פאר דער לופט-שוץ-הילף

זייער פליכט, סיי אלס יודען און סיי אלס פירער ערשטען.

ה' יונג לעזט דאן אין יודיש און פויליש ענטשפערעכענע רעזאליציעס. ה' מאריץ לעוואקאוויטש גיט אב א- ערקלערונג וועגען דער קאקציע פאר דער הילף, וואס די יודישע בענק האבען פארגענומען און בעקלאגט זיך, וואס ביזאנער מיט וועניג ערפאלג. ה' לעוואקאוויטש מאלדעט דאן, אז זיין געשעפט (ה. מ. מיט'ן פאטער) צייכען די סומע פון 1.500 זי. דער רב מעל- דעט, אז ער צייכענט, הגם ער איז עס נישט בכח 200 זי. ה' כארלובסקי צייכענט 300 זי. חוץ האט מאכט דאן א מי שברך דעם מארגעל רידז-שמינלי און זינגט מיט'ן כאר דעם פוילישען הימן. די רעזאליציע זענען דורכ'ן קאמי- טעט געווארען אבענשיקט צום מלוכה- פערזינען, מארגעל און צום לייטער פון דער הילף, גענעראל פערפעצקי, אויך זענען די רעזאליציעס געווארען אבערריקט אלס אייגענע.

אויך דער יודישער טרענער איז זי א דאך אין אויג

גרינג בענדער מיט דער אויפשריפט א קריסטליכער טרענער, ס'ווערט אפילו געזאמלט געלד אויף וועגעלעך פאר די טרענער. לויט פערשידענע קלאנגען וויל א גרויסער טייל פון די היגע קריסטליכע טרענער נישט צומערצען, זיי זענען מוחל פאר דער טובה. די ענדעקעס טרענען אבער נישט אב און האבען בודע ארגאניזירענען באדיי טרענערס פון דער טרענער, די עכט ארישע טרענערס זאלען אלעא ברענגען די ישובה...

אינטענסיווע טעטיגקייט פון יודישען לופט- שוץ-הילף

דער יודישער לופט-שוץ-הילף-קא- מיטעט אונטער'ן פארויז פון קהלה- פרעזעס בערקאוויטש און וויצע פרעזעס יונג, ביי דער בעסילונג פון ה"ה הרב יוסטמאן, ד"ר שוואלבע, אדון. לעוואקאוויטש, ראזענבוים, אברהם ב- טער, סאבעלמאן, סאגיל וואלקאוויטש, בער קושעפיצקי, רולמן האראוויטש, אהר מענדעלעוויטש, י. ל. לעוואקאוויטש, יוסף שאי האט ענטוויקעלט א גענע- ראלע ברייטע טרענונגען פראפאגאנדע- טעטיגקייט, אויסער דעם מיטינג אין שוהל, וואס ער האט איינגעארבעט, זענען ארויסגעגעבען געווארען פרא- פאגאנדע פלאקאטען. דער קאמיטעט האט די איבערויכט איבער די אלע, וואס דארפן דעקלארירען און צושיקט איבער 400 אויפגעדארטענע צו סוב- סקריבערען די הילף, דעסליכען צו די, וואס האבען צו ווייניג דעקלארירט, אז זיי זאלען ענטשפערעכע העכערען די צייכונג.

אויסערדעם האט דער קאמיטעט

דער ערשטער פרום פון אויפשטע- לען עקזיסטענצען די „גמילת חסדים“ קאסע אין וויע- לון האט אסיגנירט די ערשטע 500 זי. אויף לאנגטערמיניגע בעדינגונגען (אויף א טערמין פון 3 און א האלב יאהר) אויף איינצוארבעטן א פאמיליע ביי טריקאפאזש אויסארייטונג.

דעם לאקאל שטייער-30-טען ד. מ.

דער טערמין פון איינצאהלען לא- קאל-שטייער פאר'ן ערשטען האלבען יאהר ענדיגט זיך דעם 30 טען ד. מ. נאך דעם טערמין ווערען ארויסגע- שיקט נאקאזען.

אויף דער לופט-ארמטע

די סובסקריפציע פון דער לופט-הלוואה אויפ'ן שטח פון דער שטאָט טעגסנאכטאָנען גיט אין אלגעמיין גיט ספונען רעזולטאטן. ביז-אויס אין ביים פאָלענענע הלוואה-קאמיטאט ריכטער טושטשניטקי טובסקייבירט געווארען די הלוואה אויף אַנערץ 300.000 זלאטעס. ס'פעהלען אבער די אנמערדונגען פון פאליאט און פיעל סובסקריפציע פלעגצובקעס, ווי אויך פון מאנכע קאמטען און אינסטי-טוציעס.

לויט די ביז-איזשניע אויסדענקונגען, דארף די סובסקריפציע אויפ'ן שטח פון אונזער שטאט און אין פאָלענע ברע-נען אַנערץ 1500 טויזענד זלאטעס.

בילדער - אויסשטעלונג פון חיים

אויסגאב

מאָרגען, שבת דעם 22 ד. ה. ווערט אין אינטעליגענטן-קלוב, אלע 35 געפֿענט די בילדער-אויסשטעלונג פון טאלאנטפולען קינסטלער חיים אויסגאב. דער קינסטלער האט די מאָלעריי-שטודיען אדורכגעמאכט אין פאָרו, וואו ער האט זיך אויך צעטיילט אין א גאנצער רייה אויסשטעלונגען. ה' אויסגאב האט נאכ'ן צוריקקעהר אין לאַנד, אויסגעשטעלט זיינע קינסטלעך אין ווארשא, לאָדז, ווילנע מיט'ן גרעס-טען ערפאלג.

עס איז דעריבער צו האָפֿען, אז אויך די טעגסנאכטאָנער געפֿעלעכערונג וועט זיך פֿעראינטערסירען מיט דער דאזיגער אויסשטעלונג.

א שרפה אין שיק-געוועלד, באַטאָ

אין שיק-געוועלד פון דער פירמע „באָטאָ“ אלע וואלנשטשי 1 איז פון א קורצשלוס אויסגעבראָכען א שרפה, וואו ער האט עס איז פֿערינטעט גע-ווארען שיק אין דער ווערט פון 2,000 זלאטעס.

מינימאלע אריינמאכע-נאָרמעס ביים סובסקריפירען די לופט-שוץ-הלוואה

פאר די אינדוסטריעלער פון 1 סער קאטעגאָריע 2 פראָז. פון אומאָז אין יאהר 1938, 2 טע און 3 טע קאטעגאָ-ריע - 1 פראָז. פון 4 טע ביז 8 טע קאטעגאָריע - א האלבען פראָצענט. האַנדווערקלער, וואס זענען געפֿירט פון אומאָז שטייער לויט'ן אָרט. 8 פונקט 5 פון געזעץ וועגען אומאָז-שטייער, וואס אַרבייכען אַליין - 1 גאָן פון 20 זל.; די וואס אַרבייטען מיט 1 פאמיליע מיטגליד - 1 גאָן פון 20 זל. די אַרבייטע אונטערגעהאנגען א האלבען פראָצענט פון אומאָז אין יאהר 1938. אלס גרונד ווערען גענומען די נאָרמאלע פאָטענטען קאטעגאָריעס נישט קיין הנחה.

פאר האַנדעלס - אונטערגעהאנגען: 1 טע קאטעגאָריע - 2 פראָצענט פון אומאָז אין 1938, 2 טע און 3 טע קאטעגאָריע - 1 פראָז. 4 טע, 5 טע, 6 טע, 7 טע, 8 טע, 9 טע, 10 טע, 11 טע, 12 טע, 13 טע, 14 טע, 15 טע, 16 טע, 17 טע, 18 טע, 19 טע, 20 טע, 21 טע, 22 טע, 23 טע, 24 טע, 25 טע, 26 טע, 27 טע, 28 טע, 29 טע, 30 טע, 31 טע, 32 טע, 33 טע, 34 טע, 35 טע, 36 טע, 37 טע, 38 טע, 39 טע, 40 טע, 41 טע, 42 טע, 43 טע, 44 טע, 45 טע, 46 טע, 47 טע, 48 טע, 49 טע, 50 טע, 51 טע, 52 טע, 53 טע, 54 טע, 55 טע, 56 טע, 57 טע, 58 טע, 59 טע, 60 טע, 61 טע, 62 טע, 63 טע, 64 טע, 65 טע, 66 טע, 67 טע, 68 טע, 69 טע, 70 טע, 71 טע, 72 טע, 73 טע, 74 טע, 75 טע, 76 טע, 77 טע, 78 טע, 79 טע, 80 טע, 81 טע, 82 טע, 83 טע, 84 טע, 85 טע, 86 טע, 87 טע, 88 טע, 89 טע, 90 טע, 91 טע, 92 טע, 93 טע, 94 טע, 95 טע, 96 טע, 97 טע, 98 טע, 99 טע, 100 טע.

מאָרק הענדלער - 2 פראָז. פון אימ-זאָן אין יאהר 1938. האַנדעלס - אָנענטען - 5 פראָז. פון דער פראָוויזיע וואס איז פֿעסטגעשטעלט געווארען ביים אויסגעשטעלט דעם אומ-זאָן-שטייער פון יאהר 1938.

פרייע פראָפֿעסיעס און גייסטיגע אָנ-געשטעלטע - פראָפֿעסאָריאַלע צו זייערע לוינהען און פֿערדינסטען.

פון 'ס.ס.פ. מ.מ.ב.' -

- אין די „מ.מ.ב.“ מיטערשטענען אין באָקס, וועלכע קומען פֿאַר דעם 21-טען ד. ה. אין ווארשא, נעמט אויך אַנטהיל די הינע באָקס-מאַנשאַפֿט פון „מ.מ.ב.“ אין געסטען צוזאַמענשטעל. - עס ווערען אָרגאַניזירט פּאַלענדע סעקציעס: ליכט-אַטלעטיק, גימנאַסטיק פאַר קינדער, ווי אויך א פּאַנאָלי-סעקציע פון יוגענדליכע. - די טרענינגען פון דער פּאַנאָלי-מאַנשאַפֿט קומען פֿאַר צוויי מאל חוץ-כענטליך אונטער דער אויפזיכט פון א טרענירער.

ענדערונגען אין דער טעגסנאכטאָנע-ווער פאָליציי

אויפ'ן אָרט פון לייטער פון 3 טען פאָליציי - קאמיטאריאט פאָדקאמיטא-ליפסקי, וועלכער איז מיט א קורצער צייט צוריק איבערגעטרעטען געווארען קיין קעלץ, איז געשטימט געווארען אַפּפּיר נט מילאָ. גלייכצייטיג איז צו דער פאָליציי-ווע פאָליציי קאָמנדע צוגעטיילט גע-ווארען פאָדקאמיטאָר יורי - מאַניסטער זיגמונט לאַדינאָוסקי.

גדבות אין דער פאָר „חומכי עניים“

ה' מ. ביפער און פאָר צו דער חתונה פון זייער ווון אַרץ 15 קילאָ ביאָט. ה' יצחק שטייניץ 2 זל. ה' ה. שאי צו דער יאהרצייט פון זיין פאטער 5 קילאָ ביאָט. ה' ד"ר דינאל ווייצענבלאט פון מעלבאָרן (אויסטראַליע) 20 זל. פאָר'ן יודישען שפיטאל און 20 זל. פאָר'ן „מאָט זקנים“.

אָנגענומען דעם שטאָדטישען בורושעט אויפ'ן יאהר 1939-40

די יודישע סובסידיעס פאָר'ן טאָז, שפיטאל און מאָט זקנים זענען געשטראָכען - דעקלאַרציע פון יודישען קאַלג - פּאַס. שטימט פאָר'ן בורושעט צוזאַמען מיט'ן ווירטשאַפֿטליכען בלאָק און ענדעקעס.

הער ראַטמאַן קאַנוס אַריינגעטרעטען א רייה פאַרשלאָגען, וועלכע זענען געט דער אַפּפּירטאָנע פּאַלעסטינע אדורכגע-פאלען.

אנ'ענהליך טרויריגער גורל האט געטראָפֿען די יודישע פאַרשלאָגען ווע-נען הנחות פאַר קליינענערלעך און האַנדווערקער.

מיט א מערהייט שטימען האט דער שטאָדט-ראַט דאָגעבן אָנגענומען דעם פאַרשלאָג, אז אין דער ספּעציעלער דעלעגאציע, וואס זאל מאַכען צעמיהונ-גען וועגען פּערגרעסערן די הלוואות אויף צו געשעפּטיגען אַרבייטסלאָזע וואלען אריין בלויו פאַרשטעהער פון ווירטשאַפֿטליכען בלאָק, פ. ס. און ענדעקעס, אויסמיידענדיג די יודישע ראַטמער.

נאכ'ן אָננעמען דעם צעשלוס, אז די דערגענונגס אַקציע פאַר קינדער זאָל אָנגעהויבען ווערען אין ליסטאפאד, ענטפּערט אָב דעם דר. בראָם דער גענעראל-רעפּערענט פון בורושעט מאָ-גאָסקי, ער זאגט דעם דר. בראָם, אז ער זאָל נישט מאַכען קיין אָנגעגרינג-דעסע פאַרוואַרפֿען, אז געוויסע גרופּע-רונגען פיהרען דעמאָנאָסיעס שפּילע-רייען, נאר ער זאָל אַריינקוקען דערין, וואס עס טהוט זיך אויף דער וועלט. עס האט דערפֿון אַרויסגעשלאָגען די בולש'ע אילאזיע צו די יודען-פּערגרעסער-גען אין געוויסע לענדער אין אַיראָפּא. אין א שטעלען טעמפּע ווערט אָנגע-נומען דער צוגאב פון 350 זל. א חורש פאָר'ן פּרעזידענט און 175 - פאָר'ן וויצע פאַר די איבערשעה'ן.

פאָר'ן צוטערעט צו דער אַפּפּירטאָנע איבער'ן בורושעט טרעט ארויס דר. בראָם מיט א דעקלאַרציע פון יודישען ראַטמער-קאַלג, אז צוליב'ן שפּרייכען די יודישע סובסידיעס האלטען זיי זיך אָב פון שטימען פאָר'ן בורושעט. דער פּאַסישער פאַרשטעהער ראַטמאַן גראַמקעוויטש ערקלערט, אז פ. ס. טיילט די בירגער פון דער שטאָט אויף צוויי קאַטעגאָריעס און טראָץ שטימען זיי פאָר'ן בורושעט. דער שטאָדט-ראַט נעמט אָן מיט א מערהייט שטימען דעם בורושעט און דערנאָך זענען געטראכט געווארען א רייה לויפֿענדע צענינים.

שוין בעלעגט די ערשטע האַנדיאָטען-ליסטעס צום שטאָדט-ראַט

אין הסכם מיט'ן וואַהל קאַלענדאַר צום שטאָדט ראַט אין טעגסנאכטאָנע - איז שוין געפֿענט געווארען דער טערמין פון בעלעגען קאַנדידאטען-ליסטעס אויף ראַטמערען. ביז איצט האבען די פּערטרויאָנס-מענער פון 3 גרופּירונגען שוין אַריינגעטראָפֿען די קאַנדידאטען-ליסטעס אין אלע 12 וואַהל קרייזען. פון וועלכע יעדע וועהלט ריכטיגטליך צו 4 ראַט-מענער און אוי פיעל פּערטערעסער, אזוי אז אויף יעדער פון די ליסטעס געפינען זיך צו 8 נעמען פון קאַנדי-דאטען.

די ליסטע פון ווירטשאַפֿטליכען בלאָק קאַנטראָלירט די

אין צוזאַמענהאַנג מיט די וואַהלען צום שטאָדט-ראַט, וואס קומען פֿאַר דעם 21 מאי ה. י. איז ביז שבת, דעם 22 ד. ה. דער טערמין פון נאָכקאַנטראָ-לירען די וואַהל-רשימאות אין די וואַהל-קרייזען. פון 10 ביז 12 מיטאג און פון 5 ביז 9 אָווענד. יעדער איינציגער וואַהל בערעכטיג-טער יוד דאַרף אין זיין אייגענעם אינטערעס נאָכזעהן, צי ער פּיגורירט אויף דער רשימה.

וועהלער - ליסטעס !

5 ביז 9 אָווענד. יעדער איינציגער וואַהל בערעכטיג-טער יוד דאַרף אין זיין אייגענעם אינטערעס נאָכזעהן, צי ער פּיגורירט אויף דער רשימה.

פאַרבעריי און כעמישע וועשעריי BENETA

פאַבריק און קאַנטאָר: ב. יאַסעלעוויטשאַ 11 פּיליצ 2 טע. אַלע 16 מענער - קראָגעס ווערען ווייטער געוואשען מיט דיערהאַפֿטען שפּילעל-גלאַנץ צום פרייז 12 גר. ספּעציעליטעט:

1) אויספֿרישען (פאַרבען) לעדערנע קורטעס, 2) פאַרבען לויט מוסטערן, 3) דעטאָשירען (אויסנעמען סלעקען אָהן האַשען אויפ'ן אָרט), 4) כעמישערייגנען און פאַסאָנירען קאַפּעלעס, די אַרבייט ווערט אויסגעפֿיהרט אונטער דער לייטונג פון אַנאַבסאַלעווענט פון דער כעמישער אינדוסטריע שולע אין ווארשא מיט לאַנגיעהריגער פּראָקסיק

Kino „B A L T Y K“ 14-16
10 z Pawiaka
עפֿענע פון קאַמף פון פּוילישען פּאַלק מיט'ן צאָריום! אין די הויפט ראָלען, זאַפּיאַ באַסיצקאַ, לובינסקאַ, יוזעף וועגנשין א. א.

פון „מאָרגענשטערן“ שבת, דעם 15 אַפּריל איז פאַרגעק-מען דער ערשטער מוסבֿעל מייסטער-שפּעט-מעסע צווישען „מאָרגענשטערן“ און „נוויזאָדאָ“. דאס שפּילען פון די מאַנשאַפֿטען איז געשטאנען אויף א הויכען ניוואָ, נישט קוקענדיג דערויף וואס ביידע פּערטערעסן א „צ“ קלאַס. דער רעזולטאַט איז געווען 1:0 פאַר „מאָרגענשטערן“.

— שבת, דעם 22 ד. ה. וועט פאַרקוי-מען דער צווייטער מייסטערשאַפֿט-מעסע מיט „אָדמיראַ“ אויפ'ן שטאָדטי-שען ספּאָרט-פּלאַץ. אָנהייב 3 נאָכמ.

אָרויסצוטרייבען די יודען פון טשענ-סטאָכאָו פאָדערן די ענדעקעס אין זייער ערשטען וואַהל-אויפֿרוף

נעכטען האט זיך אויף די מויערען פון אונזער שטאָט געוויזען דער ערשטער וואַהל-פּלאַקאַט פון דער הינער ענדע-קישער פאַרטיי.

דער דאָזיגער פּלאַקאַט, וואס איז פּערזענלעך מיט א גרויסען כראָמיר-שווערד ענטהאַלט א גאַנצע רייה אַנטי-יודישע לאַזונגען און דער הויפט-מאָטיוו איז אַרויסצוטרייבען די יודען פון טשענ-סטאָכאָו.

Zamiast kwiatów na grób b.p. Bonka Fajglowicza składają koleżanki i koledzy uczniowie kl. II b Gimnazjum T-wa Żyd. Szkół Średnich i Powszechnych zł. 28 35 gr. na rzecz Domu Sierot im. „Mina Werde“.

Kino „LUNA“ פוילישער פילם לויט דער ערצהלונג פון מ. באַליצקי און סצענאַר פון דאָלענאָ - מאַסאַטוויטש

BIAŁY MURZYN אין די הויפט-ראָלען: ווישניעווסקאַ, פּיכעלסקי, אָרוויד, זשאַבטשינסקי, טשוויקלינסקאַ א"א ערלויבט פאַר יוגענד פון 14 יאהר אָן.

KINO „EDEN“ דער טיטאַן פון עקראַן

האַרי באָר אלס מורח הערשער אין מעכטיגען פילם TAJEMNICE MORZA CZERWONEGO

ליצע און אָפּפּערטויליגקייט! Kino STYLOWY Aleja 27. NORMA SHEARER TYRONE POWER

אין דער געשיכטע פון א ליבע, וואס איז איבערגע-גאַנגען צו דער היסטאָריע MARIA ANTONINA